

"Defenso el dret a la no ingerència"

En un temps en què la majoria dels polítics i responsables d'ONG demanen una intervenció humanitària i militar als Grans Llacs, destaca la veu dissident de l'africanista Ferran Iniesta, qui preconitza el dret a la indiferència.

Quan comença a parlar és difícil parar-lo. Ferran Iniesta, una de les referències obligades per aquells que s'interessen pels estudis dels grans imperis africans, es reconeix influït per l'intel·lectual senegalès Sheik Anta Diop, amb qui va coincidir a la Universitat de Dakar. Com li agrada la polèmica, encara que es manifesta "no dialogant", Iniesta proclama el seu rebuig a la modernitat i argumenta el dret a la indiferència, que es contraposa al dret a la ingerència defensat de manera reiterada per polítics i responsables humanitaris.

—Quina lliçó treu de la presència, quasi angoixant, del conflicte dels Grans Llacs en la premsa i els mitjans audiovisuals i del seu ús per part dels portaveus de les organitzacions no governamentals?

—A partir del que fan els mitjans de comunicació, durant les crisis, es col·loca en primer terme el dret d'ingerència humanitària i s'obre un interrogant sobre la forma de pensar dels occidentals.

—Continui.

—Es podria pensar que les ONG tracten d'una manera neopaternalista les societats africanes. Però de fet, una actitud paterna significa ajuda a algú a créixer i fer-se autònom i en la seva pròpia personalitat.

—I no és així?

—No. El que tenim avui no és paternalisme, sinó un moviment missioner que tracta d'instaurar la veritat única, alimentària, sanitària, democràtica i militar a un continent africà que està endarrerit des del punt de vista del progrés modern.

—Aleshores, es tracta d'un paternalisme missioner?

—Pot semblar una actitud paternalista però no ho

és. És una actitud missionera que tendeix a salvar els africans de si mateixos i que busca, fins i tot de forma conscient, la liquidació de tots els models culturals no moderns, com exponents de fases retardatàries ja superades per Occident.

—Seguint els esquemes marxistes?

—Exactament. Els marxistes parlaven obertament de les etapes de tota societat segons models de producció. Els postmoderns d'ara actuen segons les mateixes coordenades però púdricament no diuen que els africans estan en estadis primitius.

—Pot donar-ne un exemple?

—Quan un representant de les ONG en la Plataforma del 0,7 diu que si s'obtingués aquesta quantitat "no hi hauria ni més Zaires ni Rwandes sobre el planeta" el que diu no és únicament que desapareixin aquests conflictes sinó que tot allò que personalitzen aquests països desapareixi. I com aquest mateix cooperant anunciava: "Hem de donar-los canyes i ensenyar-los a pescar per a garantir-los un futur digne."

—La responsabilitat d'aquesta desorientació cultural dels africans es exclusiva d'Occident?

—Sense dubte. Durant 500 anys, Occident ha aportat la veritat majúscula a tots els continents, en nom de déu, del progrés i de la de-

mocràcia. El resultat ha estat la desaparició de pobles i cultures sencers i la creació de la dubtosa aldea global. Això explica que més enllà dels interessos concrets dels Estats Units i de França, dels venedors d'armes i de les organitzacions no governamentals i els seus assalariats, la premsa impulsa una opinió pública favorable a la ingerència constant, sigui amb desembarcament de tropes o amb corredors d'ajuda humanitària.

"Potser els humanistes podrien utilitzar les seves energies excedentàries en combatre el model cultural occidental que assassina amerindis i posa contra les cordes les cultures afro-asiàtiques."

—*Amb quin objectiu?*

—La idea de fons, que sovint ni tan sols és oculta, és la següent: els africans no ho saben fer, tots sols no se'n sortiran. Jo invito els intervencionistes de tots els corrents humanistes que prediquen missions interminables que siguin conseqüents i vagin fins el final, que facin campanya perquè aquest monstre difús que és la comunitat internacional reconitzi Àfrica.

—*No és una proposta una mica extravagant?*

—No, la campanya es pot fer amb els mateixos arguments que van justificar l'atac colonial fa cent anys. I quan tinguin el coratge de ser conseqüents a mi em trobaran en contra de la intervenció o d'aquesta modernitat enfollida que gasta 800.000 de dòlars anuals en armes i 40.000 en camps de golf, quan només se'n necessiten 16.000 amb criteris occidentals per alimentar a tot el món.

—*Què han de fer els humanistes, creuar-se de braços?*

—Potser els humanistes podrien utilitzar les seves energies excedentàries per combatre el model cultural occidental que assassina amerindis i posa contra les cordes les cultures afro-asiàtiques.

—*No creu que molts ja ho fan, denunciant l'hegemonia occidental?*

—No, ben pocs. I la majoria no ho fan perquè en el fons estan convençuts que el model cultural d'Occident és el més reeixit de la història. Davant

d'això, des del meu insignificant racó, em nego a participar en aquest carrusel de què parlava Milan Kundera i preconitzo el més profund respecte per la història dels altres, la més rigorosa no ingerència i la més saludable de les indiferències. Si durant 500 anys haguéssim estat indiferents els altres pobles encara viurien, viurien diversament de nosaltres.

—*On hem de buscar les arrels d'aquest pensament intervencionista?*

—Les bases filosòfiques d'aquest pensament missioner és la bipolaritat contradictòria, segons la qual el pol de la veritat ha d'eliminar el pol de l'error, que fatídicament retorna amb noves formes després de cada liquidació. Des de temps antic, el pensament dialèctic aristotèlic és l'expressió d'aquesta angoixa davant d'una realitat cultural i social de formes múltiples. L'horror a la multiplicitat, a la diferència, a l'altre és la característica d'aquest pensament escissionista d'Occident.

—*Com es presenta el futur dels que vostè anomena intervencionistes?*

—Quan els intervencionistes hagin liquidat l'alteritat africana —si poden— hauran de lluitar contra les divisions internes que proliferaran a Occident en un interminable suplici. No tindran pau mai i hauran d'anar de croada, de missió en missió i d'ingerència en ingerència.

Ferran Iniesta. Ha estat el pioner en la introducció del estudis africans en la Universitat de Barcelona.

Antoni Castel